

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ VE ETKİLERİNİN AZALTILMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi/Sayısı:30.12.2013/28867 (Mük)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, İstisnalar, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelik, tehlikeli maddeler bulunduran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gerekli önlemler ile ilgili usul ve esasları belirler.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik mevcut, bulundurulması muhtemel, endüstriyel bir kimyasal prosesin kontrol kaybı esnasında oluşması beklenen tehlikeli maddeleri Ek-1'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'sinde belirtilen sınır değerlere eşit veya üzerindeki miktarlarda bulunduran alt ve üst seviyeli kuruluşlara uygulanır. Ancak; 11 inci, 12 nci, 13 üncü, 14üncü, 15 inci, 16 ncı ve 17 nci maddeler sadece üst seviyeli kuruluşlara uygulanır.

İstisnalar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) Türk Silahlı Kuvvetlerindeki kıta, karargâh ve kurumlara,
  - b) İyonlaştırıcı radyasyon faaliyetlerine,
  - c) Ek-1 Bölüm 1 ve Bölüm 2'de belirtilen miktarda ve cinsten tehlikeli madde bulundursalar dahi;
    - 1) Tehlikeli maddelerin bu Yönetmelikle kapsanan kuruluşların sınırlarının dışında karayolu, demiryolu, kıta içi su yolu, deniz veya hava yoluyla taşınmasına,
    - 2) Tehlikeli maddelerin kuruluş sınırları dışında bir boru hattıyla taşınmasına,
  - ç) Madenlerde, taş ocaklarında ve sondaj kuyusu vasıtasıyla minerallerin ve hidrokarbon bazlı doğal maddelerin aranması ve çıkarılması faaliyetlerine,
  - d) Denizde, minerallerin ve hidrokarbon bazlı doğal maddelerin aranması, çıkarılması ve işlenmesi ile ilgili faaliyetlere,
  - e) Düzenli atık depolama sahalarına, uygulanmaz.
- (2) Ancak bu Yönetmelik;
- a) Birinci fıkranın (c) bendinin (2) numaralı alt bendi kapsamında tehlikeli maddelerin pompalama istasyonlarındaki depolama faaliyetlerine,
  - b) Ek-1'de tanımlanan tehlikeli maddelerin kullanıldığı, birinci fıkranın (ç) bendi kapsamındaki minerallerin ve hidrokarbon bazlı doğal maddelerin işlenmesi ile ilgili faaliyetlere ve bu işlemlere ilişkin depolama faaliyetlerine, uygulanır.

Dayanak

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu ile 29/6/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve 29/5/2009 tarihli ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümlerine dayanılarak,
- b) Avrupa Birliğinin 9/12/1996 tarihli ve 96/82/EC sayılı Konsey Direktifine paralel olarak, hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Acil servis hizmetleri: Büyük endüstriyel kazalarda, kuruluşta ve civarında zararın en aza indirilmesindeki kolluk güçleri, itfaiye, ambulans, sahil güvenlik, sivil savunma ve arama-kurtarma hizmetleri dâhil sağlık ve güvenlik hizmetlerini,

b) Alt seviyeli kuruluş: Ek-1'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'sinde verilen tehlikeli madde listelerinde, Sütun 2'deki eşik değerlere eşit veya üzerinde, ancak Sütun 3'teki değerlerin altındaki miktarlarda tehlikeli madde bulunduran kuruluşu,

c) Büyük endüstriyel kaza: Herhangi bir kuruluşun işletilmesi esnasında, kontrolsüz gelişmelerden kaynaklanan ve kuruluş içinde veya dışında çevre ve/veya insan sağlığı için anında veya daha sonra ciddi tehlikeye yol açabilen bir veya birden fazla tehlikeli maddenin sebep olduğu büyük bir yayılım, yangın veya patlama olayını,

ç) Depolama: Tehlikeli maddenin, güvenli bir yerde, gerekli şartlar sağlanmış olarak kontrol altında tutulması veya stokta bulundurulmasını,

d) Heyet: Güvenlik raporu incelemesi neticesinde yapılacak işlemlere karar veren iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yetkili en az üç iş müfettişinden oluşan heyeti,

e) İşletmeci: İşletme sahibi veya 20/6/2012 tarihli ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda belirtilen işveren tanımı kapsamında, bir kuruluşun veya tesisin işletilmesinden sorumlu ve/veya buradaki teknik işletme hakkında karar verici herhangi bir gerçek veya tüzel kişiyi,

f) Kantitatif risk değerlendirmesi: Sayısal tabanlı bilimsel metotlarla yapılan risk değerlendirme metodolojisini,

g) Komisyon: Güvenlik raporlarını incelemek üzere, iş sağlığı ve güvenliği yönünden teftiş yetkili en az üç işmüfettişinden oluşan komisyonu,

ğ) Kuruluş: Karayolu, demiryolu veya kıta içi su yolu ile ayrılmış iki veya daha fazla alanın bir bütün olarak değerlendirildiği aynı yerleşkede yer alan ve aynı işletmecinin kontrolü altında bulunan ortak altyapı veya faaliyetler de dâhil olmak üzere, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununda belirtilen işyeri tanımı kapsamında, tehlikeli maddelerin bulunduğu bir veya daha fazla tesisin bulunduğu tüm alanı,

h) Mümkün olan en yüksek önlem seviyesi: Kantitatif risk değerlendirmesi sonucuna göre senaryo edilen büyük kaza riskinin indirilmesi gereken frekans seviyesini,

ı) Risk: Tehlikeden kaynaklanacak kayıp, yaralanma, çevre kirliliği ya da başka zararlı sonuçların meydana gelme ihtimalini,

i) Tehlike: Kuruluşta var olan ya da dışarıdan gelebilecek, insanı, kuruluşu veya çevreyi etkileyebilecek zarar veya hasar verme potansiyelini,

j) Tehlikeli madde: Ek-1, Bölüm 1, Sütun 1'de listelenen veya Ek-1, Bölüm 2, Sütun 1'de listelenen bir kategori içerisindeki hammadde, ürün, yan ürün, artık ve/veya ara ürün olarak mevcut olan veya endüstriyel bir kimyasal proses kontrol kaybı esnasında oluşabilecek bir maddeyi veya müstahzarı,

k) Tesis: Tehlikeli maddelerin kullanıldığı, işlendiği, üretildiği veya depolandığı bir kuruluş içerisindeki teknik ünite ve bu ünitenin işleyişi için gerekli olan teçhizat, yapılar, boru tesisatı, iş ekipmanları ile birime hizmet eden demiryolu rampa hatlarını, tersaneleri ve doldurma-boşaltma rıhtımlarını, platformlarını, şamandıra sistemlerini, yüzen veya sabit dalgakıranları, ambarları veya benzer yapıları,

l) Üst seviyeli kuruluş: Ek-1, Bölüm 1 ve Bölüm 2'de verilen tehlikeli madde listelerinde, Sütun 3'teki eşik değerlere eşit veya üzerindeki miktarlarda tehlikeli madde bulunduran kuruluşu,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Yükümlülükler

İşletmecinin genel yükümlülüğü

MADDE 6 – (1) İşletmeci, büyük kazaları önlemek ve büyük bir kazanın meydana gelmesi durumunda, bunların etkilerini çevre ve insanlara en az zarar verecek şekilde sınırlamak için gerekli tüm tedbirleri almakla yükümlüdür.

(2) İşletmecinin kuruluş dışındaki uzman kişi veya kurumlardan hizmet alması işletmecinin sorumluluklarını ortadan kaldırmaz.

Bildirimler

MADDE 7 – (1) Ek-1'in Bölüm 1 ve Bölüm 2'sinde belirtilen tehlikeli maddeleri bulunduran veya bulunduracak kuruluşun işletmecisi;

a) Faaliyet halindeki kuruluş için bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren,

b) Kuruluş faaliyete geçmeden önce,

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının internet sayfasındaki özel program paketini kullanarak bildirimini yapar.

(2) İşletmeci;

a) Beyan edilen tehlikeli maddelerin miktarında kuruluşun seviyesini etkileyecek bir değişiklik olması,

b) Beyan edilen tehlikeli maddelerin niteliğinde veya fiziki şeklinde değişiklik olması,

c) Uygulanan proseslerde değişiklik olması,

ç) Çevre ve Şehircilik Bakanlığına veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına verilen bilgilerde herhangi bir değişiklik olması,

d) Kuruluşun faaliyetine son vermesi veya devredilmesi, hallerinde yirmi iş günü içerisinde bildirimini günceller.

Kantitatif risk değerlendirmesi

MADDE 8 – (1) Bu Yönetmelik kapsamındaki alt ve üst seviyeli kuruluşlarda büyük endüstriyel kaza tehlikelerinin belirlenmesi ve bu tehlikelerden kaynaklanacak risklerin değerlendirilmesi amacıyla kantitatif metotlarla risk değerlendirmesi yapılır.

(2) Kantitatif risk değerlendirmesinde, büyük kazaya yol açabilecek tehlikeler ve aşağıda belirtilen hususlar dikkate alınır:

a) Tehlikeli kimyasalların sınıflandırılması, bu kimyasalların miktarları ve karşılıklı etkileşimleri.

b) Kimyasal maruziyetin insan ve/veya çevre açısından değerlendirilmesi.

c) Patlayıcı ortamlar ve bu ortamların kalıcılığı, patlayıcı ortam sınıflandırması ve bu alanlarda kullanılacak ekipmanların uygunluğu.

ç) Proses içerisindeki tehlikeli ekipmanların belirlenmesi ve gruplandırılması.

d) Proses tehlikeleri ile proses ekipmanlarının ve/veya enstrümanlarının karşılıklı etkileşimleri.

e) Proses enstrümanlarının ve acil durum kapatma sistemlerinin güvenilirlik değerlendirmesi ve sertifikasyonu.

f) Bakım ve onarım işlerinde güvenilirlik verisi.

g) Güvenilirlik merkezli gerçekleştirilecek bakım ve risk temelli kontrol yöntemleri.

ğ) Büyük kaza senaryolarının kök neden ve sonuç analizi.

h) Geçmişte yaşanan kazalar ve bu kazaların nicel tekrarlanma olasılıkları.

ı) İnsan hataları ve güvenilirlik analizi.

(3) İşletmeci, kantitatif risk değerlendirmesinde kullandığı güvenilirlik verisi ile büyük kaza senaryolarında kullandığı olasılık verilerini, bakım kayıtları, kaza analizleri veya enstrümantasyon güvenlik sertifikasyonu gibi hangi veri bankalarından aldığı konusunda ayrıntılı bilgi verir.

(4) Üst seviyeli kuruluşun işletmecisi, hazırlanan risk değerlendirme belgelerini güvenlik raporuyla birlikte dijital ortamda Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir.

(5) Bu madde kapsamında yapılan risk değerlendirmesinde, 29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinin, bu Yönetmeliğe aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Mümkün olan en yüksek önlem seviyesi

MADDE 9 – (1) İşletmeci, kantitatif risk değerlendirmesine göre belirlediği tehlikeli ekipmanlar için senaryo edilen her bir büyük kazanın her türlü sonucunun meydana gelme frekansını 1×10^{-4} /yıl seviyesine veya bu seviyeden daha küçük bir seviyeye indirmek zorundadır.

Büyük kaza önleme politika belgesi

MADDE 10 – (1) Alt seviyeli kuruluşun işletmecisi, asgari olarak Ek-3’te belirtilen bilgileri içerecek şekilde bu maddenin beşinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğdeki formatı ve formattaki bilgileri dikkate alarak kazaların önlenmesi ile ilgili politikasını belirten büyük kaza önleme politika belgesini hazırlar veya hazırlatır. İşletmeci bu belgeyi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı bildirim sistemine yükler, aslını ise kuruluşta muhafaza eder.

(2) Büyük kaza önleme politika belgesi;

a) Faaliyet halindeki kuruluşlar için bu maddenin yürürlüğe girmesini müteakiben 6 ay içerisinde,

b) Kuruluşun, bulundurduğu tehlikeli maddelerin cinsi ve/veya miktarındaki değişiklik nedeniyle alt seviyeli bir kuruluş haline gelmesi durumunda;

1) Söz konusu değişiklik bu maddenin yürürlük tarihinden önce ise, yürürlük tarihini müteakip bir yıl içerisinde,

2) Söz konusu değişiklik yürürlük tarihinden sonra ise kapsama dahil olduğu tarihi müteakiben bir yıl içerisinde,

c) Diğer durumlarda faaliyete geçmeden önce, hazırlanır.

(3) Büyük kaza önleme politika belgesi;

a) Kuruluştta büyük bir kazaya neden olabilecek; kazaya ramak kalma veya kullanılan prosesin, mevcut tehlikeli maddelerin niteliğinin, miktarının veya depolama şeklinin değiştirilmesi,

b) Ek-3'te belirtilen güvenlik yönetim sisteminde bir değişiklik yapılması durumlarında, işletmeci tarafından gözden geçirilir ve gerekirse güncellenir.

c) Kuruluştta yapılan güvenlik yönetim sisteminin denetimi esnasında kuruluştta uygulanan güvenlik yönetim sisteminin büyük kaza önleme politika belgesinde belirtilenden farklı olduğunun tespit edilmesi durumunda geciktirmeksizin, işletmeci tarafından gözden geçirilir ve güncellenir.

(4) İşletmeci hazırlanan büyük kaza önleme politika belgesinde belirtilen politikayı uygular.

(5) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, büyük kaza önleme politika belgesi ile ilgili bir tebliğ yayımlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Güvenlik Raporu ile İlgili Hususlar

Güvenlik raporu

MADDE 11 – (1) Üst seviyeli bir kuruluşun işletmecisi, asgari olarak Ek-2'de belirtilen bilgileri içermek kaydıyla bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğdeki formatı ve formattaki bilgileri dikkate alarak bir güvenlik raporu hazırlar veya hazırlatır. Güvenlik raporu; kuruluşun, kuruluşun çevresinin, kuruluştta yürütölen faaliyetlerin ve proseslerin tanıtımının yapıldığı, Ek-3'te belirtilen ilkeleri içerecek şekilde kuruluştta uygulanan güvenlik yönetim sistemi ile ilgili bilgilerin ve işletmecinin taahhütlerinin bulunduğu bir belgedir.

(2) İşletmeci güvenlik raporunu;

a) Faaliyet halindeki kuruluşlar için bu maddenin yürürlüğe girmesini müteakiben 6 ay içerisinde,

b) Kuruluşun, bulundurduğu tehlikeli maddelerin cinsi ve/veya miktarındaki değişiklik nedeniyle üst seviyeli bir kuruluş haline gelmesi durumunda;

1) Söz konusu değişiklik bu maddenin yürürlük tarihinden önce ise, yürürlük tarihini müteakip bir yıl içerisinde,

2) Söz konusu değişiklik bu maddenin yürürlük tarihinden sonra ise, kapsama dahil olduğu tarihi müteakiben bir yıl içerisinde,

c) Diğer durumlarda faaliyete geçmeden önce,

hazırlar ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir. Belirtilen sürelerde kuruluştta ait güvenlik raporunun mücbir nedenler haricinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ulaşmaması halinde güvenlik raporunun olmadığı kabul edilir.

(3) Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca uygun/olumlu görüş verilmeyen güvenlik raporları hakkında yeterlilik verilmez.

(4) Güvenlik raporunun içerik ve yeterlilik açısından incelenmesi;

a) Sadece, güvenlik raporunun bu maddenin on birinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğdeki formata uygun olup olmadığı ve söz konusu tebliğe göre kuruluş hakkında güvenlik raporunda istenen asgari bilginin bulunup bulunmadığının tespiti hakkında yapılan incelemedir,

b) Güvenlik raporunun ait olduğu kuruluşun, insan ve çevre açısından sağlığının ve güvenliğinin yeterliliği hakkında yapılan bir inceleme değildir,

c) Kuruluştta denetim yapılmaksızın gerçekleştirilir.

(5) Yeni kurulacak kuruluşun işletmecisi, kuruluştta ait güvenlik raporunda belirtilen bilginin içerik ve yeterlilik açısından incelenmesi işlemini sonuçlanıncaya kadar kuruluşu işletmeye açamaz.

(6) Güvenlik raporunda belirtilen bilginin kuruluşttaki durumu yansıtmaması esastır ve bu bilginin doğruluğundan işletmeci sorumludur. Güvenlik raporunun içerik ve yeterliliğinin incelenmesi, işletmeci tarafından sağlanan bilginin doğru olduğu varsayılarak yapılır.

(7) İşletmeci:

a) Güvenlik raporunu, güncellenen güvenlik raporunu veya güvenlik raporunda eksik bilgi tespit edilmesi halinde söz konusu eksik bilgiyi bu Yönetmelikte belirtilen süreler içerisinde Çalışma ve Sosyal

Güvenlik Bakanlığına yazılı ve ıslak imzalı bir nüsha ve bu nüshanın dijital haldeki üç kopyası olarak gönderir.

b) Güvenlik raporunun Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yeterli bulunduğu kendisine bildirilmesini müteakiben on iş günü içinde bildirim ve kayıt sistemine yükler.

(8) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı;

a) Güvenlik raporunun tamamının incelendiği her durumda bu incelemeyi söz konusu raporun kendisine ulaşmasını müteakiben dört ay içerisinde,

b) İnceleme sonucu yeterli bulunmayan güvenlik raporuna ilişkin eksik bilginin incelenmesini ise söz konusu eksik bilginin kendisine ulaşmasını müteakiben bir ay içerisinde tamamlar.

(9) İşletmeci; güvenlik raporunun incelenmesi safhasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yazılı olarak ilâve bilgi talep edilmesi halinde gerekli bilgiyi sağlar.

(10) Güvenlik raporunun içerik ve yeterlilik açısından incelenmesi sonucunda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından;

a) İnceleme sonucu, bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğde belirtilen güvenlik raporu formatına uygun ve söz konusu tebliğe göre güvenlik raporunda istenen bilgisi tam olan güvenlik raporu yeterli bulunur. Bu durum işletmeciye bildirilir ve yeterli bulunan güvenlik raporu Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ve İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne gönderilir,

b) İnceleme sonucu, bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğde belirtilen güvenlik raporu formatına uygun olmaması ve/veya söz konusu tebliğe göre güvenlik raporunda istenen bilgilerin tam olmaması halinde, inceleme işleminde tespit edilen format uygunsuzluğunun ve/veya bilgi eksikliğinin giderilmesi için işletmeciye altmış iş günü olmak üzere en fazla iki defa süre verilir. İşletmeciye verilen her altmış iş günlük süre içerisinde işletmecinin, format uygunsuzluğunu ve/veya güvenlik raporundaki eksik bilgiyi gidererek eksik bilgiyi veya eksik bilgiyi de içeren güvenlik raporunun son halinin tümünü Bakanlığa ulaştırması zorunludur. Bu altmış iş günlük süreler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının işletmeciye yaptığı bildirim tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. İşletmeciye verilen süre sonunda;

1) Güvenlik raporunun incelenmesi sonucunda, işletmecinin format uygunsuzluğunu ve/veya bilgi eksikliğini giderdiğinin tespit edilmesi durumunda, güvenlik raporu yeterli bulunur. Bu durum işletmeciye bildirilir ve yeterli bulunan güvenlik raporu Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ve İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne gönderilir.

2) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca en fazla iki defa süre verilmesine rağmen güvenlik raporundaki format uygunsuzluğunun giderilmemesi, eksik bilginin gönderilmemesi veya gönderilen bilginin eksik olması durumunda, güvenlik raporu yetersiz bulunur ve kuruluştaki iş tamamen durdurulur.

(11) İşletmeci tarafından kuruluşa ait güvenlik raporunun gönderilmemesi veya kuruluşun güvenlik raporunun olmadığı tespit edilmesi halinde, kuruluştaki iş tamamen durdurulur.

(12) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı güvenlik raporu ile ilgili bir tebliğ yayımlar.

Güvenlik raporunun güncellenmesi veya güncellenerek tekrar gönderilmesi

MADDE 12 – (1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca 11 inci madde gereği yapılan inceleme sonucunda yeterli bulunan güvenlik raporu;

a) Kuruluştaki büyük endüstriyel kazaya neden olabilecek;

1) Kazaya ramak kalma,

2) Kullanılan prosesin, mevcut tehlikeli maddelerin niteliğinin, miktarının veya depolama şeklinin değiştirilmesi halinde,

b) Ek-3'te belirtilen güvenlik yönetim sisteminde bir değişiklik yapılması durumlarında işletmeci tarafından tehlikeler değerlendirilerek gecikmeksizin,

c) Kuruluştaki yapılan güvenlik yönetim sisteminin denetimi esnasında, kuruluşa ait güvenlik raporunun veya güvenlik raporunun güncellenmesine ilişkin ek bilginin kuruluştaki durumu yansıtmadığının tespit edilmesi halinde,

işletmeci tarafından gözden geçirilir ve güncellenir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen hususlar sonucunda güvenlik raporunda güncelleme yapılması halinde, sadece güncellemeye ilişkin ek bilgi Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ait kayıt ve bildirim sistemine yüklenir.

(3) İşletmeci güvenlik raporunu, birinci fıkrada belirtilen durumlarda yapılan güncellemeleri de kapsayacak şekilde, yeterli bulunduğu tarihten itibaren her beş yıllık süre içerisinde günceller ve beş yıllık sürenin bitiminden itibaren yirmi iş günü içinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderir. Belirtilen sürede kuruluşa ait güvenlik raporunun mücbir nedenler haricinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına ulaşmaması halinde güvenlik raporunun olmadığı kabul edilir. Beş yıllık süre sonunda güncellenen güvenlik raporu hakkında 11 inci madde uyarınca işlem yapılır.

(4) İşletmeci tarafından güncellenen güvenlik raporu ile güvenlik raporunun güncellenmesine ilişkin ek bilginin kuruluştaki durumu yansıtması esastır ve bu bilginin doğruluğundan işletmeci sorumludur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Acil Durum Planları

Dâhili acil durum planı

MADDE 13 – (1) Üst seviyeli bir kuruluşun işletmecisi, asgari olarak Ek-4, Kısım 1 ve Kısım 2’de belirtilen bilgileri içermek kaydıyla, bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğdeki formatı ve formattaki bilgileri dikkate alarak bir dâhili acil durum planı hazırlar veya hazırlatır.

(2) İşletmeci, güvenlik raporunun içerik ve yeterlilik yönünden uygun bulunduğu kendisine bildirilmesinden itibaren otuz iş günü içerisinde dâhili acil durum planını Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderir. Belirtilen sürede kuruluşa ait acil durum planının Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ulaşmaması halinde dâhili acil durum planının olmadığı kabul edilir.

(3) İşletmeci, dâhili acil durum planının hazırlanması konusunda 17 nci maddenin birinci fıkrasında belirtilen alanda yer alan tesis yetkilileri, acil servis hizmetlerini yürüten birimler, ilgili Valilik, kuruluşun Organize Sanayi Bölgesi içinde yer alması durumunda Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü, kuruluşun Endüstri Bölgesi içinde yer alması durumunda Endüstri Bölgesi İşletme Müdürlüğü ile bilgi ve görüş alışverişinde bulunur.

(4) Kuruluştaki muhtemel bir kontrol kaybı sonrası kıyı ve/veya deniz kirliliği olasılığının öngörülmesi halinde, 21/10/2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına istinaden onaylanmış kıyı tesisi acil müdahale planları sadece kıyı ve/veya deniz kirliliğine müdahale etme bakımından geçerli sayılır. Kuruluşlar, bahse konu hususu dâhili acil durum planlarında belirtirler.

(5) Dâhili acil durum planları içerik ve yeterlilik açısından Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca incelenir. Acil durum planlarının içerik ve yeterlilik açısından incelenmesi;

a) Dâhili acil durum planının bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğdeki formata uygun olup olmadığı ve söz konusu tebliğe göre kuruluş hakkında dâhili acil durum planında istenen asgari bilginin bulunup bulunmadığının tespiti hakkında yapılan bir inceleme olup, acil durum önlemlerinin yeterliliği hakkında yapılan bir inceleme değildir,

b) Kuruluştaki denetim yapılmaksızın gerçekleştirilir.

(6) Dâhili acil durum planında belirtilen bilginin kuruluştaki durumu yansıtması esas olup bu bilginin doğruluğundan işletmeci sorumludur. Dâhili acil durum planının içerik ve yeterliliğinin incelenmesi, işletmeci tarafından sağlanan bilginin doğru olduğu varsayılarak yapılır.

(7) İşletmeci:

a) Dâhili acil durum planını, güncellenen dâhili acil durum planını veya dahili acil durum planında eksik bilgi tespit edilmesi halinde, söz konusu eksik bilgiyi Çevre ve Şehircilik Bakanlığına yazılı ve ıslak imzalı bir nüsha ve bu nüshanın dijital haldeki dört kopyası olarak gönderir.

b) Dâhili acil durum planının Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yeterli bulunduğu kendisine bildirilmesini müteakiben on iş günü içinde bildirim ve kayıt sistemine yükler.

(8) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı;

a) Dâhili acil durum planının tümünün incelendiği durumlarda bu incelemeyi söz konusu planın kendisine ulaşmasını müteakiben dört ay içerisinde,

b) İnceleme sonucu yeterli bulunmayan dâhili acil durum planına ilişkin eksik bilginin incelenmesini ise söz konusu eksik bilginin kendisine ulaşmasını müteakiben bir ay içerisinde tamamlar.

(9) İşletmeci, dâhili acil durum planının incelenmesi safhasında Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yazılı olarak ilâve bilgi talep edilmesi halinde gerekli bilgiyi sağlar.

(10) Dâhili acil durum planının içerik ve yeterlilik açısından incelenmesi sonucunda, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından;

a) İnceleme sonucu, bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğde belirtilen dâhili acil durum planıformatına uygun ve söz konusu tebliğe göre dâhili acil durum planında istenen bilgisi tam olan dâhili acil durum planıyeterli bulunur. Bu durum işletmeciye bildirilir ve yeterli bulunan dâhili acil durum planı; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne ve kuruluş Organize Sanayi Bölgesinde ise Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğüne, kuruluşun Endüstri Bölgesi içinde yer alması durumunda Endüstri Bölgesi İşletme Müdürlüğüne gönderilir,

b) İnceleme sonucu, bu maddenin on ikinci fıkrası uyarınca çıkarılacak tebliğde belirtilen dâhili acil durum planıformatına uygun olmaması ve/veya söz konusu tebliğe göre dâhili acil durum planında istenen bilgilerin tam olmamasıhalinde, inceleme işleminde tespit edilen format uygunsuzluğunun ve/veya bilgi eksikliğinin giderilmesi için işletmeciye altmışar iş günü olmak üzere en fazla iki defa süre verilir. İşletmeciye verilen her altmış iş günlük süre içerisinde işletmecinin, format uygunsuzluğunu ve/veya dâhili acil durum planındaki eksik bilgiyi gidererek eksik bilgiyi veya eksik bilgiyi de içeren dâhili acil durum planının son halinin tümünü Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ulaştırması zorunludur. Bu altmış iş günlük süreler, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının işletmeciye yaptığı bildirim tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. İşletmeciye verilen süre sonunda;

1) Dâhili acil durum planının incelenmesi sonucunda, işletmecinin format uygunsuzluğunu ve/veya bilgi eksikliğini giderdiğinin tespit edilmesi durumunda, dâhili acil durum planı yeterli bulunur. Bu durum işletmeciye bildirilir ve yeterli bulunan dâhili acil durum planı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne ve kuruluş Organize Sanayi Bölgesinde ise Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğüne, kuruluş Endüstri Bölgesinde ise Endüstri Bölgesi İşletme Müdürlüğüne gönderilir.

2) Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca en fazla iki defa süre verilmesine rağmen dâhili acil durum planındaki format uygunsuzluğunun giderilmemesi, eksik bilginin gönderilmemesi veya gönderilen bilginin eksik olmasıdurumunda 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri uygulanır.

(11) İşletmeci tarafından kuruluşa ait dâhili acil durum planının gönderilmemesi veya kuruluşun dâhili acil durum planının olmadığı tespit edildiğinde, 2872 sayılı Çevre Kanunu hükümleri uygulanır.

(12) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, acil durum planlarıyla ilgili Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının görüşünü alarak bir tebliğ yayımlar.

Harici acil durum planı

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren üst seviyeli kuruluşlarla ilgili olarak, İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri, Ek-4, Kısım 1 ve Kısım 3'te belirtilen bilgilerden az olmamak şartı ile 13 üncü maddenin on ikinci fıkrasında belirtilen tebliği dikkate alarak bir harici acil durum planı hazırlar veya hazırlar.

(2) İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri harici acil durum planını veya planlarını 6 ay içerisinde hazırlar.

(3) İşletmeci, harici acil durum planının hazırlanması için İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünün isteyebileceği herhangi bir ek bilgiyi talep edilen süre içerisinde sağlar.

(4) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, harici acil durum planının hazırlanması konusunda;

a) İşletmecilerle görüş alışverişinde bulunur,

b) Gerek görmesi halinde acil servis hizmeti yürüten birimlerden, Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüklerinden, Endüstri Bölgesi İşletme Müdürlüklerinden, komşu illerin İl Afet ve Acil Durum Müdürlüklerinden ve harici acil durum planının kapsadığı mülki idarelere bağlı kurum ve kuruluşlardan bilgi alır.

(5) Harici acil durum planı taslağı kamunun bilgilenmesi ve görüşlerini verebilmesi için en az 30 gün süreyle İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü tarafından kamunun erişimine açık hâle getirilir.

(6) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları uyarınca alınan görüşleri de dikkate alarak harici acil durum planına son şeklini verir ve bu planın birer nüshasını Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığına gönderir.

Acil durum planlarının gözden geçirilmesi ve tatbik edilmesi

MADDE 15 – (1) İşletmeci, üç yılı aşmayan aralıklarla dâhili acil durum planını gözden geçirir, gerektiğinde revize eder, günceller, planı tatbik eder ve acil servis hizmetleri yürüten birimlerin yeterli düzeyde tatbikata katılmasını sağlamak için gerekli çalışmaları yapar.

(2) Üç yılı aşmayan aralıklarla, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, harici acil durum planını gözden geçirir ve gerektiğinde güncelleyerek, planın tatbikatını, işletmeci ve acil servis hizmetleri yürüten birimlerle işbirliği hâlinde yapar.

Acil durum planlarının uygulanması

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik gereği dâhili acil durum planını hazırlamış olan işletmeci, büyük bir kaza veya niteliği itibariyle büyük bir kazaya yol açması beklenebilecek kontrolsüz bir olay meydana geldiği zaman, bu planı gecikmeksizin uygular. Böyle bir durum halinde ilgili İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, dâhili acil durum planının yetersiz kaldığı veya yetersiz kalabileceğini öngördüğü durumlarda, hazırladığı harici acil durum planını gecikmeksizin uygular.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Kamunun bilgilendirilmesi

MADDE 17 – (1) 11 inci maddenin uygulandığı kuruluşun işletmecisi, dâhili acil durum planının yeterli bulunduğu tebliğ edilmesini müteakip otuz gün içinde kuruluşunda olması muhtemel kazalar, alınan güvenlik tedbirleri ve büyük bir kaza olması durumunda yapılması gerekenler hakkında, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü tarafından belirlenen etki alanı içinde yer alan tüm kişilere, kamu ve özel sektör kuruluşlarına en uygun yöntemleri kullanarak bilgi verir.

(2) İşletmeci birinci fıkrada belirtilen bilgiyi kamuya açık hale getirir.

(3) Birinci fıkrada belirtilen bilgi, Ek-5’te belirtilenlerden az olmamak şartı ile bu maddenin altıncı fıkrasında belirtilen rehber dikkate alınarak hazırlanır.

(4) İşletmeci, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca istenen bilgiyi hazırlarken, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğüne ve uygun gördüğü diğer kişilere danışır. Bu bilginin doğruluğu, yeterliliği ve şekli işletmeci sorumludur.

(5) İşletmeci büyük bir kazaya neden olabilecek şekilde tehlikeli maddelerin niteliğinin veya miktarının, kuruluşun veya depolamanın değişmesi hâlinde veya bu durumlar oluşmasa dahi beş yılı aşmayan aralıklarla, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen bilgileri gözden geçirir ve gerekirse günceller.

(6) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, kamunun bilgilendirilmesi hakkında rehber hazırlar.

Büyük bir kaza sonrasında işletmeci tarafından sağlanması gereken bilgiler

MADDE 18 – (1) İşletmeci, kuruluşta büyük bir kaza meydana geldiği takdirde, mümkün olan en kısa sürede en uygun araçları kullanarak aşağıdakileri yerine getirir:

a) Valilik ve ilgili belediye başta olmak üzere, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını, Türkiye Halk Sağlığı Kurumunu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığını ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını bu kazadan derhal haberdar eder ve kaza ile ilgili aşağıdaki bilgileri sağlar:

1) Kazanın oluşumu ve gelişim seyri.

2) İlgili tehlikeli maddeler ve miktarları.

3) Kazanın insan ve çevre üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi için gerekli olan mevcut verileri.

4) Alınan acil durum önlemleri.

b) Kuruluş sınırları içerisinde meydana gelen büyük bir kaza, Ek-6’da verilen Büyük Endüstriyel Kaza Bildirim Kriterleri’nden en az birini sağlıyorsa işletmeci tarafından bu fıkranın (c) bendinde belirtilen form doldurulur.

c) İşletmeci, kuruluşunda meydana gelen büyük bir kazayı müteakip altmış gün içerisinde, bildirim ve kayıt sisteminde yer alan Büyük Endüstriyel Kazaları Bildirme/Rapor Etme Formunu doldurarak elektronik olarak sisteme yükler.

Domino etkisi

MADDE 19 – (1) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, güvenlik raporlarındaki bilgileri kullanarak, kuruluşların konumu ve bulundurduğu tehlikeli maddeler nedeniyle büyük kaza ihtimalinin veya sonuçlarının artabilecek olması durumunu dikkate alarak, kuruluş gruplarını tayin eder.

(2) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, bu maddenin birinci fıkrası uyarınca tayin edilen bir gruptaki kuruluşların işletmecilerine aynı grup içindeki diğer kuruluşların isim ve adreslerini bildirir.

(3) Bu maddenin birinci fıkrası uyarınca tayin edilen bir gruptaki herhangi bir kuruluşun işletmecisi;

a) Gruptaki diğer kuruluşların işletmecilerine büyük kaza önleme politika belgelerindeki, güvenlik yönetim sistemlerindeki, güvenlik raporlarındaki ve dâhili acil durum planlarındaki büyük bir kazanın oluşturacağı tüm tehlikelerin doğasının ve büyüklüğünün dikkate alınmasını sağlayacak şekilde uygun bilgi alışverişini sağlar.

b) 14 üncü maddenin üçüncü fıkrası ve 17 nci maddenin birinci fıkrası çerçevesinde kendi yükümlülüklerini yerine getirmeleri için diğer kuruluşların işletmecileriyle işbirliği yapar.

(4) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, bu maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bilgi alışverişi ve işbirliğinin yapılmasını sağlar.

(5) İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına bu maddenin birinci fıkrası uyarınca belirlenmiş kuruluş veya kuruluş grupları hakkında bilgi verir.

Bildirim ve kayıt sistemi

MADDE 20 – (1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, aşağıdaki bilgileri içeren bir kayıt sistemi kurar ve sistemin devamlılığını sağlar. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının sistemdeki tüm bilgilere, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile İl Afet ve Acil Durum Müdürlüklerinin ise sistemdeki bilgilerden afet ve acil durum hizmetlerini yürütebilmesi için gerekli olanlarına erişimini sağlar.

a) 7 nci maddeye göre yapılan bildirimler.

b) Hazırlanan veya güncellenen büyük kaza önleme politika belgesi.

c) Hazırlanan veya güncellenen güvenlik raporları veya güvenlik raporlarının güncellenmesine ilişkin ek bilgi.

ç) Hazırlanan veya güncellenen dâhili acil durum planları veya dahili acil durum planlarının güncellenmesine ilişkin ek bilgi.

d) 18 inci madde uyarınca gönderilen kaza bilgileri.

e) 19 uncu maddenin birinci fıkrası ile tayin edilen kuruluşları veya kuruluş grupları.

Gizlilik

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında hazırlanacak güvenlik raporları ve dâhili acil durum planlarının hangi bölümlerinin gizli olarak kabul edileceği bu Yönetmeliğin 11 inci ve 13 üncü maddeleri uyarınca çıkarılacak tebliğlerle belirlenir.

Saha denetimleri

MADDE 22 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren kuruluşların denetimleri, koordinasyon içinde hazırlanan bir denetim planına/programına göre, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve/veya Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından programlı ve program dışı denetimler yapılmak suretiyle gerçekleştirilir.

(2) Denetim planı/programı alt ve üst seviyeli tüm kuruluşlar göz önünde bulundurularak denetim kapasitesine yönelik kaynakların elverdiği ölçüde, üst seviyeli kuruluşların yılda en az bir kez denetlenmesini sağlayacak şekilde hazırlanır.

(3) Her denetimi takiben, bir denetim raporu hazırlanır.

(4) Denetimlerde, işletmeci tarafından büyük kazaları önlemek ve bu kazaların insan ve çevreye olan zararlarını sınırlandırmak için güvenlik yönetim sisteminde proses güvenliğine ilişkin teknik ve organizasyonel önlemlerin alınıp alınmadığı ve bu Yönetmelik kapsamındaki diğer yükümlülüklerin işletmeci tarafından yerine getirilip getirilmediği denetlenir. Güvenlik yönetim sisteminin denetimi esnasında güvenlik raporu, dâhili acil durum planı ve büyük kaza önleme politika belgesi de dikkate alınır.

(5) Denetim planına göre yapılan programlı denetimlerde, her bir kuruluşta, Ek-3'te belirtilen güvenlik yönetim sisteminin unsurlarının tamamı kademeli olarak denetlenir. Yapılan her bir programlı denetimde, söz konusu unsurlardan bir veya birden fazlası denetlenir. Güvenlik yönetim sistemi unsurlarının tamamının denetiminin 6 yıl içerisinde tamamlanması esastır.

(6) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir kuruluşta büyük kaza olması durumunda ve incelemenin gerekli görüldüğü hallerde yapılan plansız/program dışı denetimlerde;

a) Kazanın analizi yapılarak kazanın meydana geliş sebeplerini ve gelecekte benzer kazaların meydana gelmemesi için alınması gereken tedbirleri tespit etmeye yönelik incelemelerde bulunulur,

b) Benzer kazaların meydana gelmemesi için işletmeciden gerekli tedbirlerin alınması istenir,

c) Bu kuruluşun üst seviyeli bir kuruluş olması durumunda acil durum planlarının uygulanıp uygulanmadığı denetlenir,

ç) İşletmecinin 18 inci maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirip getirmediği kontrol edilir.

(7) Bu madde kapsamında yapılan denetimler bu Yönetmelik kapsamındaki kuruluşlarda yapılan saha denetimlerini ifade eder.

(8) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı denetimler ile ilgili bir tebliğ çıkarır.

İdari tedbirler ve uygulanma usulleri ile yaptırımlar

MADDE 23 – (1) Saha denetimlerinde;

a) Çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir hususun tespit edilmesi durumunda, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından kuruluşta iş tamamen veya kısmen durdurulur.

b) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu Yönetmelik hükümlerine aykırılığın tespit edilmesi halinde, söz konusu aykırılığın giderilmesi için bir defaya mahsus olmak üzere ve bir yılı aşmamak kaydı ile süre verilebilir. Faaliyet; süre verilmemesi halinde derhal, süre verilmesi durumunda bu süre sonunda aykırılık düzeltilmez ise kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulur. Çevre ve insan sağlığı yönünden tehlike oluşturan faaliyetler süre verilmeksizin durdurulur.

(2) Üst seviyeli bir kuruluşun güvenlik raporunun olmaması, incelenmek üzere gönderilmemesi veya yetersiz bulunması durumlarında kuruluşun tamamında iş durdurulur. Durdurmaya ilişkin olarak aşağıda belirtilen usuller Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından uygulanır:

a) Güvenlik raporu inceleme komisyonu bu fıkrada belirtilen durumların tespiti halinde, tespitin yapıldığı tarihten itibaren beş iş günü içerisinde komisyon tarafından kuruluşta işin durdurulmasını gerektiren tespitleri içeren ve komisyonun durdurma kararını belirten bir tutanak düzenler. Bu tutanak, düzenlendiği tarihi takip eden beş iş günü içinde karara ilişkin sekreteryaya işlerinin yerine getirilmesi amacıyla ilgili durdurma heyetine gönderilir.

b) Durdurma heyeti, güvenlik raporu inceleme komisyonunca verilen işin durdurulması kararını, tutanağa ilişkin maddi hataların incelenmesi durumu saklı kalmak koşuluyla, söz konusu kararın kendisine ulaşmasını müteakiben üç iş günü içinde ilgili Valiliğe gönderir. Durdurma heyetinin tutanakta maddi hata tespit etmesi halinde, tutanak işleme konulmadan güvenlik raporu inceleme komisyonuna iade edilir.

c) İşin durdurulması kararı, mülki idare amiri tarafından 24 saat içinde yerine getirilir. Kuruluşun tamamında iş durdurulur ve kuruluş mülki idare amirinin emriyle mühürlenir. Durumu belirleyen bir tutanak düzenlenir ve bir nüshası Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimine gönderilir.

ç) İşletmeci, işin durdurulmasına sebep olan güvenlik raporunun olmaması veya güvenlik raporunun incelenmek üzere gönderilmemesi veya gönderilen güvenlik raporunun yetersiz bulunması durumunun giderilmesi için mühürlerin geçici olarak sökülmesi talebini dilekçeyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimine iletir. İşletmeci, taahhüdünü, güvenlik raporuyla ilgili yapacağı çalışma planını ve bu çalışmayla ilgili gerekli bilgileri bir dosya halinde dilekçeye ekler. Hazırlanan dosya ıslak imzalı ve dijital ortamda ayrıntılı olarak dilekçe ekinde verilir.

d) İşletmecinin mühürlerin geçici olarak sökülmesi talebi, ilgili durdurma heyetine intikal ettirilir. Heyet, talebi dilekçe ve eklerinde bulunan bilgiler ışığında değerlendirir ve kararını beş iş günü içerisinde verir. Gerektiğinde işletmeciden ek bilgi talep edilebilir.

e) Mühürlerin geçici olarak sökülmesi kararı verilmesi halinde karar, mülki idare amirine gönderilir. Mülki idare amiri, belirtilen şartlarda ve süreyle çalışma yapılabilmesi için mühürlerin geçici olarak sökülmesini ve durumu belirtir bir tutanak düzenlenmesini sağlar. Düzenlenen tutanağın bir nüshası Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimine gönderilir.

f) Mühürlerin geçici olarak sökülmesi talebinin durdurma heyetince uygun görülmemesi halinde bu karar işletmeciye bildirilir.

g) Mülki idare amiri, mühürlerin geçici olarak söküldüğü süre sonunda işyerinin tekrar mühürlenmesini ve durdurma kararının uygulanmasına devam edilmesini sağlar.

ğ) İşin durdurulduğu kuruluştaki durdurmaya sebep hususları gidermeye yönelik olarak, işletmeci tarafından hazırlanan güvenlik raporu yazılı ve ıslak imzalı bir nüsha ve dijital halde üç nüsha olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının ilgili birimine gönderilir.

h) İşveren tarafından hazırlanan güvenlik raporu, güvenlik raporu inceleme komisyonu tarafından içerik ve yeterlilik açısından kırk beş iş günü içerisinde incelenir.

1) İnceleme sonucunda güvenlik raporunun yeterli bulunması halinde;

1) Durdurma kararına neden olan hususların giderildiği ve durdurmanın kaldırılması kararını belirten bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak düzenlendiği tarihi takip eden iki iş günü içinde, karara ilişkin sekretarya işlerinin yerine getirilmesi amacıyla ilgili durdurma heyetine gönderilir,

2) Durdurma heyeti, güvenlik raporu inceleme komisyonunca verilen durdurmanın kaldırılması kararını, tutanağa ilişkin maddi hataların incelenmesi durumu saklı kalmak koşuluyla, söz konusu kararın kendisine ulaşmasını müteakiben iki iş günü içinde ilgili valiliğe ve işletmeciye gönderir. Söz konusu karar mülki idare amiri tarafından yerine getirilir. Ayrıca, yeterli bulunan güvenlik raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ve Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına gönderilir.

i) İnceleme sonucunda güvenlik raporunun yetersiz bulunması halinde;

1) Durdurma kararına neden olan hususların giderilmediği ve durdurmanın devamının belirtildiği bir tutanak düzenlenir. Bu tutanak düzenlendiği tarihi takip eden iki iş günü içinde, ilgili durdurma heyetine gönderilir.

2) Durdurma heyeti, güvenlik raporu inceleme komisyonunca verilen durdurmanın devamı kararını, tutanağa ilişkin maddi hataların incelenmesi durumu saklı kalmak koşuluyla, söz konusu kararın kendisine ulaşmasını müteakiben iki iş günü içinde ilgili işletmeciye bildirir.

(3) Bu Yönetmelikte tanımlanan hususlara aykırılık halinde 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun ilgili hükümleri uygulanır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 24 – (1) 18/8/2010 tarihli ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Önceki bildirimler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmeliğin 7 nci maddesine istinaden yapılmış bildirimler bu Yönetmeliğin eklerinde bildirim gerektirecek bir değişiklik yapıncaya kadar bu Yönetmeliğe göre yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 25 – (1) Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca müştereken hazırlanan bu Yönetmeliğin;

a) 7 nci maddesi yayımı tarihinde,

b) 9 uncu maddesi ve 14 üncü maddenin ikinci fıkrası 1/1/2017 tarihinde,

c) 24 üncü maddesi 1/1/2014 tarihinde,

ç) Diğer maddeleri ise 1/1/2016 tarihinde,

yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı ile Çevre ve Şehircilik Bakanı müştereken yürütür

EK-1
BU YÖNETMELİĞİN UYGULANDIĞI TEHLİKELİ MADDELER

Giriş

- Ek-1, bu Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre, herhangi bir kuruluştaki tehlikeli maddelerin bulunduğu durumda uygulanır ve yönetmeliğin ilgili maddelerinin uygulanmasını belirler.
- Karışımlar ve müstahzarlar, yüzde oranı veya bir açıklamanın özellikle verilmemiş olması halinde, Bölüm 2, Not 1'de verilmiş olan yönetmelikte yer alan özelliklerine göre belirlenmiş konsantrasyon sınırları içerisinde kalmaları şartıyla, saf maddelerle aynı koşullara tabi olurlar.
- Bölüm 1 ve Bölüm 2'de belirtilmiş olan niteleyici miktarlar, her bir kuruluş için geçerlidir.
- Yönetmeliğin ilgili maddelerinin uygulanmasında göz önüne alınan miktarlar herhangi bir zamanda, mevcut olan veya olması muhtemel en yüksek miktarlardır. Bir kuruluştaki, yalnızca ilgili niteleyici miktarın % 2'sine eşit veya daha az miktarda bulunan tehlikeli maddeler, kuruluşun başka bir yerindeki büyük bir kazaya neden olma ihtimali olmayan herhangi bir yerde bulunması hâlinde, mevcut toplam miktarın hesaplanmasında ihmal edilir.
- Tehlikeli maddelerin veya tehlikeli madde kategorilerinin eklenmesi ile ilgili olarak Bölüm 2, Not 4'te verilen kurallar, uygun olduğu durumda geçerli olur.
- Bu Yönetmeliğin amaçları doğrultusunda bir gaz, 20 °C'lik bir sıcaklığa ve 101,3 kPa'a eşit veya bundan büyük mutlak buhar basıncına sahip olan herhangi bir maddedir.
- Bu Yönetmeliğin amaçları doğrultusunda bir sıvı, 20 °C'lik bir sıcaklıkta ve 101,3 kPa standart basınçta bir gaz olarak tanımlanmayan ve katı halde bulunmayan herhangi bir maddedir.

Bölüm 1: Adlandırılmış Maddeler

Bu bölümde yer alan bir maddenin veya madde grubunun, aynı zamanda Bölüm 2'de yer alması halinde, bu bölümde verilmiş olan niteleyici miktarlar kullanılmalıdır.

Adlandırılmış Maddeler Listesi

Sütun 1	Sütun 2	Sütun 3
Tehlikeli Maddeler	Aşağıdaki Yönetmelik maddelerinin uygulanması ile ilgili niteleyici miktar (ton)	
	Madde 7 ve 10	Madde 11
Amonyum nitrat (bakınız not 1)	5000	10000
Amonyum nitrat (bakınız not 2)	1250	5000
Amonyum nitrat (bakınız not 3)	350	2500
Amonyum nitrat (bakınız not 4)	10	50
Potasyum nitrat (bakınız not 5)	5000	10000
Potasyum nitrat (bakınız not 6)	1250	5000
Arsenik pentaoksit, arsenik (V) asit ve/veya tuzları	1	2
Arsenik trioksit, arsenik (III) asit ve/veya tuzları	-	0,1
Brom	20	100
Klor	10	25
Solunabilir toz halindeki Nikel bileşikleri (nikelmonoksit, nikeldioksit, nikel sülfat, trinikeldisülfat, dinikeltrioksit)	-	1
Etilenimin	10	20
Flor	10	20

Sütun 1	Sütun 2	Sütun 3
Tehlikeli Maddeler	Aşağıdaki Yönetmelik maddelerinin uygulanması ile ilgili niteleyici miktar (ton)	
	Madde 7 ve 10	Madde 11
Formaldehit (konsantrasyon $\geq$ % 90)	5	50
Hidrojen	5	50
Hidrojen klorür (sıvılaştırılmış gaz)	25	250
Kurşun alkileri	5	50
Sıvılaştırılmış çok kolay alevlenir gazlar (LPG dahil) ve doğalgaz	50	200
Asetilen	5	50
Etilen oksit	5	50
Propilen oksit	5	50
Metanol	500	5000
4,4-metilenbis (2- kloranilin) ve/veya tuzları, toz halinde	-	0,01
Metilozosiyanat	-	0,15
Oksijen	200	2000
Toluendiizosiyanat	10	100
Karbonildiklorür (fosgen)	0,3	0,75
Arseniktrihidrür (arsin)	0,2	1
Fosfortrihidrür (fosfin)	0,2	1
Sülfür(Kükürt)diklorür	1	1
Sülfür(Kükürt)trioksit	15	75
Tetraklorodibenzodioksin (TCDD) eşdeğeri cinsinden hesaplanan Poliklorodibenzofuranlar vepoliklorodibenzodioksinler (TCDD dahil)	-	0,001
Ağırlık olarak % 5'in üstündeki konsantrasyonlarda aşağıdaki KANSEROJENLER: 4-Aminobifenil ve/veya tuzları, benzotriklorür,benzidin ve/veya tuzları, bis(klorometil)eter, klorometilmetileter, 1,2 dibromoetan, dietilsülfat, dimetilsülfat, dimetilkarbamol klorür, 1,2-dibrom-3-klorpropan, 1,2 dimetilhidrazin, dimetilnitrozamin, heksametilfosforiktriamit, hidrazin, 2-naftilamin ve/veya tuzları, 4-nitrodifenil, ve 1,3-propansulton	0,5	2
Petrol ürünleri: (a) benzin ve naftalar, (b) kerosenler (jet yakıtları dahil), (c) gaz yağları (dizel yakıtlar, ev ısıtma yağları ve gaz yağ karışımları dahil)	2500	25000

Notlar

1. Amonyum nitrat (5000/10000): Kendiliğinden bozunma özelliğine sahip olan gübreler

Aşağıdaki durumlar için geçerlidir:

Amonyum nitrattan kaynaklanan azot içeriği, aşağıdaki gibi olan amonyum nitrat bazlı bileşik/kompozit gübrelerde (Fosfat ve/veya potasyum ile amonyum nitrat içeren bileşik/kompozit gübrelerde):

- Ağırlıkça %15,75⁽¹⁾ ve %24,50⁽²⁾ arasında olan ve toplam yanıcı/organik maddelerin %0,4'ünden fazla olmayan veya 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik'te yer alan yüksek oranda azot ihtiva eden amonyum nitrat gübreleri için patlama dayanım testindeki gereksinimleri sağlayan,

- Ağırlıkça %15,75⁽³⁾ veya daha az olan ve sınırlandırılmamış yanıcı maddeler

- "Birleşmiş Milletler Trough Testi"ne göre kendiliğinden bozunma özelliğine sahip maddeler (Bakınız: Birleşmiş Milletler Tehlikeli Maddelerin Taşınmasına Dair Tavsiyeler, Testler ve Kriterler El Kitabı, Bölüm III, Alt Kısım 38.2).

2. Amonyum nitrat (1250/5000): Gübre kalitesinde

Amonyum nitrattan kaynaklanan azot içeriği, aşağıdaki gibi olan amonyum nitrat bazlı gübrelere ve amonyum nitrat bazlı bileşik/kompozit gübrelere uygulanır:

- Amonyum nitratin dolomit, kireçtaşı ve/veya kalsiyum karbonat ile en az %90'lık bir saflık oranı ile karışımları hariç, ağırlıkça %24,5'ten fazla olan,
- Amonyum nitrat ve amonyum sülfat karışımları için ağırlıkça % 15,75'ten fazla olan,
- Amonyum nitratin dolomit, kireçtaşı ve/veya kalsiyum karbonat ile en az %90'lık bir saflık oranı ile karışımları için, ağırlıkça %28'den⁽⁴⁾ fazla olan.

3. Amonyum nitrat (350/2500): Teknik kalitede

Aşağıdaki durumlarda uygulanır:

- Amonyum nitrattan kaynaklanan azot içeriği, aşağıdaki gibi olan amonyum nitrat ve amonyum nitrat müstahzarları,
- Ağırlıkça %24,5 ve %28 arasında olan ve %0,4'ten fazla yanıcı madde içermeyen,
- Ağırlıkça %28'den fazla olan ve %0,2'den fazla yanıcı madde içermeyen,
- İçeriğinde amonyum nitrat konsantrasyonu ağırlıkça %80'den fazla olan sulu amonyum nitrat çözeltileri.

4. Amonyum nitrat (10/50): Standart dışı ve patlama testine uymayan materyal ve gübreler

Aşağıdaki durumlarda uygulanır:

- Üretim sürecinde atılan maddelere ve Not 2 ve 3'te belirtilen şartlarla, artık uyum içinde olmadıklarından dolayı yeniden çalışılması, geri kazanımı ya da güvenli kullanım için arıtım amacıyla, son kullanıcıdan bir imalatçıya, geçici depolama ya da yeniden işleme tesisine geri gönderilmekte olan ya da gönderilmiş olan ve Not 2 ve 3'te bahsi geçen amonyum nitrat, amonyum nitrat preparatları, saf amonyum nitrat bazlı gübreler ve amonyum nitrat bazlı bileşik/kompozit gübreler,

- 18/3/2004 tarihli ve 25406 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tarımda Kullanılan Kimyevi Gübrelere Dair Yönetmelik'te yer alan yüksek oranda azot ihtiva eden amonyum nitrat gübrelere için patlama dayanım testinin gereklilikleri yerine getirmeyen ve Not 1, Paragraf 1'de ve Not 2'de bahsi geçen gübreler.

5. Potasyum nitrat (5000/10000):

Filizli/tanecikli halde potasyum nitrat içeren kompozit potasyum-nitrat bazlı gübrelere uygulanır.

6. Potasyum nitrat (1250/5000):

Kristal halde potasyum nitrat içeren kompozit potasyum-nitrat bazlı gübrelere uygulanır.

7. Poliklorodibenzofuranlar ve Poliklorodibenzodioksinler

Poliklorodibenzofuranların ve Poliklorodibenzodioksinlerin miktarları, aşağıdaki faktörler kullanılarak hesaplanır:

Söz Konusu Türler İçin Uluslararası Toksik Eşdeğer Faktörleri (UTEF) (NATO/CCMS)

Söz Konusu Türler İçin Uluslararası Toksik Eşdeğer Faktörleri (UTEF) (NATO/CCMS)			
2,3,7,8-TCDD	1	2,3,7,8-TCDF	0,1
1,2,3,7,8-PeCDD	0,5	2,3,4,7,8-PeCDF	0,5
.	.	1,2,3,7,8-PeCDF	0,05
.	.	.	.
1,2,3,4,7,8-HxCDD	0,1	.	.
1,2,3,6,7,8-HxCDD	0,1	1,2,3,4,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,7,8,9-HxCDD	0,1	1,2,3,7,8,9-HxCDF	0,1
.	.	1,2,3,6,7,8-HxCDF	0,1
1,2,3,4,6,7,8-HpCDD	0,01	2,3,4,6,7,8-HxCDF	0,1
.	.	.	.
OCDD	0,001	1,2,3,4,6,7,8-HpCDF	0,01
.	.	1,2,3,4,7,8,9-HpCDF	0,01
.	.	.	.
.	.	OCDF	0,001

- (1) Ağırlıkça % 15,75'lik azot ihtiva eden amonyum nitrat, % 45'lik amonyum nitrata tekabül eder.
 (2) Ağırlıkça % 24,50'lik azot ihtiva eden amonyum nitrat, % 70'lik amonyum nitrata tekabül eder.
 (3) Ağırlıkça % 15,75'lik azot ihtiva eden amonyum nitrat, % 45'lik amonyum nitrata tekabül eder.
 (4) Ağırlıkça % 28'lik azot ihtiva eden amonyum nitrat, % 80'lik amonyum nitrata tekabül eder.

Bölüm 2: Bölüm 1'de Adlandırılmamış Madde ve Müstahzar Kategorileri

Sütun 1	Sütun 2	Sütun 3
Tehlikeli Madde Kategorileri	Aşağıdaki Yönetmelik maddelerinin uygulanması ile ilgili olarak Madde 5'te tanımlanan tehlikeli maddelerin niteleyici miktarı (ton)	
	Madde 7 ve 10	Madde 11
1. ÇOK TOKSİK	5	20
2. TOKSİK	50	200
3. OKSİTLEYİCİ	50	200
4. PATLAYICI (Not 2'ye bakınız) (Maddenin, müstahzarın veya ürünün, UN/ADR Bölüm 1.4 kategorisine girdiği durumlarda)	50	200
5. PATLAYICI (Not 2'ye bakınız) (Maddenin, müstahzarın veya ürünün, UN/ADR'nin 1.1, 1.2, 1.3, 1.5 veya 1.6 bölümlerinden ya da risk tanımlarından R2 veya R3'ten herhangi birisine girdiği durumlarda)	10	50
6. ALEVLENİR (Not 3 (a)'da verilmiş olan tanıma uyan)	5000	50000
7a.KOLAY ALEVLENİR (Maddenin veya müstahzarın, Not 3 (b) (I)'de verilmiş olan tanıma uyan)	50	200
7b.KOLAY ALEVLENİR sınıflar (Maddenin veya müstahzarın, Not 3 (b) (2)'de verilmiş olan tanıma uyan)	5000	50000
8. ÇOK KOLAY ALEVLENİR (Maddenin veya müstahzarın, Not 3 (c)'de verilmiş olan tanıma uyan)	10	50
9. ÇEVRE İÇİN TEHLİKELİ risk tanımları		
i) R50: "Sudaki organizmalar için çok toksiktir" (R50/53 dahil)	100	200
ii) R51/53: "Sudaki organizmalar için toksik, su ortamında uzun süreli olumsuz etkilere neden olabilir"	200	500
10. Yukarıda verilen risk tanımlarının dışında kalan DİĞER SINIFLANDIRMALAR:		
(i) R14: "Su ile şiddetli reaksiyon verir" (R14/15 dahil)	100	500
(ii) R29: "Su ile temasında toksik gaz çıkarır"	50	200

Notlar

1. Maddeler ve müstahzarlar, aşağıdaki yönetmeliğe göre sınıflandırılmıştır:

- 26/12/2008 tarihli ve 27092 sayılı mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin ve Müstahzarların Sınıflandırılması, Ambalajlanması ve Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelik'e göre tehlikeli olarak sınıflandırılmamış, ancak yine de bir kuruluştaki mevcut olan veya mevcut olabilecek ve kuruluştaki mevcut koşullar altında büyük kaza potansiyeli açısından eşdeğer özelliklere sahip olan veya olabilecek maddeler veya müstahzarların olması durumunda, aynı yönetmeliğin ilgili maddesiyle uyumlu olarak geçici sınıflandırma prosedürleri uygulanır.

Birden fazla sınıflandırmaya tabi tutulacak özellikte olan maddelerin veya müstahzarların olması durumunda, Yönetmeliğin amacı bakımından en düşük niteleyici miktarlar uygulanır. Ancak, Not 4'teki kuralın uygulanması için, kullanılan niteleyici miktar her zaman ilgili sınıflandırmaya tekabül eden miktardır.

2. "Patlayıcı madde";

- Çarpma, sürtünme, açık alev veya diğer tutuşturma kaynakları ile patlama riski olan bir madde veya müstahzar (risk tanımı R2),
- Çarpma, sürtünme, açık alev veya diğer tutuşturma kaynakları ile patlama riski yüksek olan bir madde veya müstahzar (risk tanımı R3), ya da
- Ülkemizin de 30/10/2009 tarihinde 27391 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımladığı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile taraf olduğu 30 Eylül 1957 tarihli “Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması”ndaki (UN/ADR) Sınıf 1’de yer alan madde, müstahzar veya eşyadır.

Patlayıcı tanımına, yönetmeliğin amacı bakımından, kendiliğinden gerçekleşebilen ekzotermik kimyasal reaksiyonlar yoluyla, ısı, ışık, ses, gaz veya duman ya da bu etkilerin bir bileşimini ürettiği belirtilen maddeler (ya da madde karışımları) olarak tanımlanan piroteknikler de dâhildir. Bir madde veya müstahzarın hem UN/ADR’ye göre hem de R2 veya R3 olarak sınıflandırıldığı durumlarda, UN/ADR sınıflandırmasına öncelik verilir.

UN/ADR Sınıf 1’deki madde veya eşyalar, UN/ADR sınıflandırma sistemiyle uyumlu bir şekilde 1.1’den 1.6’ya kadar olan kısımların herhangi birinde sınıflandırılmıştır. İlgili kısımlar aşağıda verilmiştir:

Kısım 1.1: “Kütleli patlama tehlikesi olan maddeler veya eşyalar (kütleli patlama, bir anda kütleli hemen hemen tamamının etkilendiği patlamadır.)”

Kısım 1.2: “Kütleli patlama tehlikesi içermeyen, ancak şarapnel tesiri olan maddeler veya eşyalar.”

Kısım 1.3: “Bir yangın tehlikesi ve ufak çaplı patlama tehlikesi veya ufak çaplı şarapnel tesirinden birisini ya da her ikisini içeren, ancak kütleli patlama tehlikesi arz etmeyen maddeler veya eşyalar:

(a) Önemli miktarda radyant ısı yayan yanma,

(b) Ufak çaplı patlamaya veya şarapnel tesirine ya da her ikisine de yol açarak birbirini izleyen yangınlar.”

Kısım 1.4: “Taşıma sırasında ateşleyicilerle veya tutuşturucularla temas halindeyken, düşük risk arz eden maddeler veya eşyalar. Etkiler büyük ölçüde ambalaj ile sınırlı olup, büyük boyuttaki ve aralıktaki parçaların saçılması beklenmemektedir. Harici bir yangın, ambalajın hemen hemen tüm içeriğinin anında patlamasına sebep olmayacaktır.”

Kısım 1.5: “Normal taşıma koşulları altında, tutuşma veya yanmadan patlamaya geçme ve kütleli patlama tehlikesi ihtimali çok düşük olan çok duyarsız maddeler. Bu maddeler, asgarî gereklilik olarak, harici yangın testinde patlamayacaktır.”

Kısım 1.6: “Kütleli patlama tehlikesi olmayan aşırı duyarsız eşyalar. Bu eşyalar, sadece aşırı duyarsız patlayıcı maddeler içermekte ve ihmal edilebilecek derecede kaza ile tutuşma veya yayılma olasılığı göstermektedir. Risk, tek bir eşyanın patlaması ile sınırlıdır.”

Bu tanıma, ayrıca eşyalarda bulunan patlayıcı veya piroteknik maddeler veya müstahzarlar da dahil edilmiştir. Eşyaların patlayıcı veya piroteknik maddeler veya müstahzarlar içermesi durumunda, bu madde veya müstahzarın miktarı biliniyorsa, bu miktar, bu Yönetmeliğin amacı bakımından göz önünde tutulacaktır. Miktar bilinmiyorsa, bu Yönetmeliğin amacı bakımından, eşyanın tamamı patlayıcı olarak değerlendirilecektir.

3. 6, 7 ve 8 inci sınıflarda yer alan "alevlenir", "kolay alevlenir", "çok kolay alevlenir" ifadeleri aşağıdaki anlamları taşır:

(a) Alevlenir sınıflar:

Parlama noktası 21 °C (21 °C dahil) – 55 °C (55 °C dahil) arasında olan, yanmayı destekleyen maddeler ve müstahzarlar (risk tanımı R10);

(b) Kolay alevlenir sınıflar:

1. Herhangi bir enerji uygulaması olmadan, ortam sıcaklığında havayla temasında ısınabilen ve sonuç olarak alevlenen madde ve müstahzarlar (risk tanımı R17),

-Parlama noktası 55 °C'nin altında olan ve yüksek basınç veya yüksek sıcaklık gibi özel işlem koşullarında büyük kaza tehlikeleri oluşturabilecek, basınç altında sıvı halde kalan maddeler ve müstahzarlar,

2. Parlama noktası 21 °C'nin altında olan ve çok kolay alevlenir olmayan maddeler ve müstahzarlar (risk tanımı R11);

(c) Çok kolay alevlenir gazlar ve sıvılar:

1. 0 °C'nin altında, parlama noktasına ve normal basınç altında 35 °C'ye eşit ya da daha düşük kaynama noktasına (ya da bir kaynama aralığının bulunması durumunda kaynamanın başladığı sıcaklık) sahip olan sıvı madde ve müstahzarlar (risk tanımı R12)

2. Ortam sıcaklığı ve basıncında havayla temas halinde alevlenebilir gaz veya süper kritik halde bulunan gazlar (risk tanımı R12)

3. Kaynama noktalarının üzerindeki bir sıcaklıkta bulundurulmuş, alevlenir veya kolay alevlenir sıvı maddeler ve müstahzarlar.

4. Kuruluştaki bulunan madde veya müstahzarlardan hiçbirinin, ilgili niteleyici miktara eşit veya bunun üzerinde olmadığı durumda, kuruluşun bu Yönetmelik kapsamına girip girmediğinin belirlenmesi amacıyla aşağıdaki kural uygulanacaktır:

$$q_1/Q_{U1} + q_2/Q_{U2} + q_3/Q_{U3} + q_4/Q_{U4} + q_5/Q_{U5} + \dots \geq 1$$

q_x : Bölüm 1 veya 2'de yer alan tehlikeli maddelerin veya madde kategorilerinin miktarı.

Q_{UX} : Madde veya madde kategorisi için Bölüm 1 veya 2'de Sütun 3'teki ilgili niteleyici miktar.

Yukarıdaki toplamın 1'e eşit veya 1'den büyük olması durumunda, kuruluş bu Yönetmeliğe tabi olacaktır.

Yönetmeliğin 10, 12 ve 15 inci maddeleri hariç, aşağıdaki toplamın 1'e eşit ya da 1'den büyük olması durumunda, bu Yönetmelik uygulanacaktır:

$$q_1/Q_{L1} + q_2/Q_{L2} + q_3/Q_{L3} + q_4/Q_{L4} + q_5/Q_{L5} + \dots \geq 1$$

q_x : Bölüm 1 veya 2'de yer alan tehlikeli maddelerin veya madde kategorilerinin miktarı.

Q_{LX} : Madde veya madde kategorisi için Bölüm 1 veya 2'de Sütun 2'deki ilgili niteleyici miktar.

Bu kural, toksisite, alevlenirlik ve eko-toksisite ile ilgili tehlikelerin tamamının değerlendirilmesi için kullanılacaktır. Dolayısıyla aşağıdaki durumlar için üç defa uygulanacaktır:

(a) Bölüm 1'de adlandırılan ve toksik veya çok toksik olarak sınıflandırılan madde ve müstahzarlarla birlikte, Bölüm 2'deki 1 inci ve 2 nci kategorilere giren madde ve müstahzarların eklenmesi,

(b) Bölüm 1'de adlandırılan ve oksitleyici, patlayıcı, alevlenir, kolay alevlenir veya çok kolay alevlenir olarak sınıflandırılan madde ve müstahzarlar ile birlikte, Bölüm 2'deki 3, 4, 5, 6, 7a, 7b veya 8'inci kategorilere giren madde ve müstahzarların eklenmesi,

(c) Bölüm 1'de adlandırılan ve çevre için tehlikeli olarak sınıflandırılan (R50 (R50/53 dahil) veya R51/53) madde ve müstahzarlar ile birlikte, Bölüm 2'deki 9(i) veya 9(ii) kategorilerine giren madde ve müstahzarların eklenmesi.

(a), (b) veya (c) ile elde edilen toplamlardan herhangi birisinin 1'e eşit veya 1'den büyük olması durumunda, bu Yönetmeliğin ilgili hükümleri uygulanacaktır.

EK-2

GÜVENLİK RAPORUNDA BULUNMASI GEREKEN ASGARİ BİLGİLER

1. Büyük kazaların önlenmesi ile ilgili olarak kuruluşun yönetim sistemi ve organizasyonu hakkında bilgi:

1.1. Bu bilgi Ek-3'te belirtilen unsurları kapsayacaktır.

2. Kuruluşun çevresi hakkında bilgi:

2.1. Kuruluşun yerleştiği alan ve çevresinin coğrafi konumu, meteorolojik, jeolojik, hidrografik koşulları ve gerektiğinde geçmişi de dahil olmak üzere kuruluşun tanıtılması,

2.2. Kuruluşun büyük bir kaza tehdidi ortaya koyabilecek olan tesislerinin ve diğer faaliyetlerinin tanımlanması,

2.3. Büyük bir kazanın meydana gelebileceği alanların açıklanması.

3. Tesisin tanıtımı:

3.1. Önerilen önleyici tedbirlerle birlikte kuruluşun, güvenlik, büyük kaza risk kaynakları ve büyük bir kazanın meydana gelmesine yol açabilecek koşullar bakımından önemli olan kısımlarının ana faaliyetlerine ve ürünlerine ilişkin açıklama,

3.2. Proseslerin, özellikle işletim yöntemlerinin açıklanması,

3.3. Tehlikeli maddelerin tanımlanması,

3.3.1. Tehlikeli maddelerin envanteri;

a) Tehlikeli maddelerin kimyasal ismine, CAS numarasına ve IUPAC adlandırma sistemine göre tanımlanması,

b) Tehlikeli maddelerin bulunan veya bulunması muhtemel en yüksek miktarı.

3.3.2. Tehlikeli maddelerin fiziki, kimyasal, toksikolojik özellikleri ve insan ve çevre üzerinde hem anında hem de daha sonra ortaya çıkabilecek etkileri,

3.3.3. Tehlikeli maddelerin normal kullanım şartlarında veya öngörülebilir kaza koşulları altında fiziksel ve kimyasal davranışı.

4. Kaza risklerinin analizi ve önleme yöntemlerinin tanımlanması:

4.1. Muhtemel büyük kaza senaryolarının ve bunların olabilirliğinin veya bunların meydana gelebileceği koşulların, bu senaryolardan her birini tetikleyebilecek olayların, tesis içinde veya dışındaki nedenlerinin bir özeti ile birlikte, detaylı biçimde açıklanması,

4.2. Yönetmeliğin 17 ve 21 inci maddeleri göz önünde bulundurularak, kuruluştan kaynaklanabilecek büyük kazalardan etkilenmesi muhtemel alanları gösteren haritalar, görüntüler veya uygun olduğu durumda benzer tanımlamaları içeren, tanımlanmış büyük kazaların sonuçlarının, boyutunun ve şiddetinin değerlendirilmesi,

4.3. Tesislerin güvenliği için kullanılan ekipmana ve teknik parametrelere ilişkin açıklama.

5. Bir kazanın sonuçlarının sınırlandırılması için uygulanacak koruma ve müdahale önlemleri:

5.1. Büyük kazaların sonuçlarının sınırlandırılması için, tesis içerisinde kurulan ekipmana ilişkin açıklama,

5.2. Uyarı ve müdahale organizasyonu,

5.3. Hareket ettirilebilir dâhili veya harici her türlü kaynağa ilişkin açıklama,

5.4. Bu maddenin (a), (b) ve (c) bentlerinde açıklanan hususların, dâhili acil durum planının hazırlanması için gerekli olan özeti.

EK-3

GÜVENLİK YÖNETİM SİSTEMİ İLE İLGİLİ OLARAK YÖNETMELİĞİN 10 UNCU VE 11 İNCİ MADDELERİNDE BELİRTİLEN PRENSİPLER VE BİLGİLER İLE BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİNE YÖNELİK İŞLETMENİN ORGANİZASYONU

İşletme sahibince hazırlanan büyük kaza önleme politika belgesinin ve güvenlik yönetim sisteminin uygulanması amacıyla, aşağıdaki hususlara dikkat edilecektir:

Büyük kaza önleme politikası belgesinde belirtilen gereksinimler, işletme tarafından sunulan büyük kaza tehlikeleri ile orantılı olmalıdır.

1. Büyük kaza önleme politika belgesi yazılı olarak hazırlanacak ve işletme sahibinin tüm amaçlarını ve büyük kaza tehlikelerinin kontrolü ile ilgili eylem prensiplerini içerecektir.

2. Güvenlik yönetim sistemi, büyük kaza önleme politikasının belirlenmesi ve uygulanması için gerekli olan organizasyon yapısını, sorumlulukları, uygulamaları, prosedürleri, süreçleri ve kaynakları da içine alan genel yönetim sisteminin bir parçasını içerecektir.

3. Aşağıdaki konular, güvenlik yönetim sistemi tarafından belirlenecektir:

3.1. Organizasyon ve personel: Organizasyonun bütün kademelerinde büyük tehlikelerin önlenmesinde yer alan personelin görev ve sorumlulukları, kuruluşta çalışanların tümü için gerekli olan eğitimin sağlanması.

3.2. Büyük kazaların belirlenmesi ve değerlendirilmesi: Normal ve normal olmayan işlemlerden kaynaklanan büyük tehlikelerin, sistematik bir şekilde belirlenmesi için prosedürlerin benimsenmesi ve uygulanması ve bu tehlikelerin olasılığı ve şiddetinin değerlendirilmesi.

3.3. İşletim kontrolü: Tesisin bakımı, süreçler, ekipman ve geçici kesintileri de içine alan, güvenli işletme için prosedür ve talimatların benimsenmesi ve uygulanması.

3.4. Değişimin yönetimi: Yapılacak değişikliklerin planlanması ya da yeni tesislerin, süreçlerin ya da depolama faaliyetlerinin tasarımı için prosedürlerin benimsenmesi ve uygulanması.

3.5. Acil durumlar için planlama: Sistematik analiz ile önceden tespit edilebilecek acil durumların belirlenmesi, acil durum planlarının hazırlanması, test edilmesi ve gözden geçirilmesi, bu tür acil durumlara cevap verilebilmesi ve ilgili personel için özel eğitim sağlanması amacıyla, prosedürlerin benimsenmesi ve uygulanması. Bu tür eğitimler, kuruluşta çalışan bütün personele verilecektir.

3.6. Performansın izlenmesi: Hazırlanan büyük kaza önleme politika belgesi ve güvenlik yönetim sistemi ile belirlenen hedeflerle uyum sağlanmasının değerlendirmesi için prosedürlerin benimsenmesi ve uygulanması, uyum sağlanmaması durumunda, düzeltici faaliyetlerin araştırılması ve bu önlemlerin alınması için mekanizmalar oluşturulması. Prosedürler, tam anlamıyla gerçekleşmemiş büyük kazaların raporlanması için gereken işletme sistemini ve özellikle de önleyici önlemlerin başarısızlığa uğraması ve bunlardan çıkarılan dersler ışığında araştırılıp izlenmesini de kapsayacaktır.

3.7. Denetleme ve inceleme: Büyük kaza önleme politikasının ve güvenlik yönetim sisteminin etkinliği ve uygunluğunun, periyodik ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesi için prosedürler benimsenecek ve uygulanacak politika ve güvenlik yönetim sisteminin performansı, dokümanite edilerek incelenecek ve üst yönetimce gözden geçirilerek güncellenecektir.

EK-4

ACİL DURUM PLANLARINDA BULUNMASI GEREKEN HUSUSLAR

Kısım 1: Dâhili acil durum planında yer alacak bilgiler

1. Acil durum prosedürlerini belirlemeye yetkili kişiler ile tesisteki acil durumların etkilerini azaltıcı/düzeltilici faaliyetlerden sorumlu olan ve koordine eden kişilerin isim ya da unvanları.

2. Harici acil durum planından sorumlu yetkililer ile irtibat kurulmasından sorumlu kişinin isim ya da unvanı.

3. Büyük bir kazaya yol açabilecek derecede öneme haiz, öngörülebilir koşullar veya olaylar için, koşulları veya durumları kontrol etmek ve bunların sonuçlarını en aza indirmek amacıyla, yürütülecek faaliyetlerin güvenlik ekipmanı ve mevcut kaynakları da içeren tanımı.

4. Acil durum uyarılarının nasıl verileceğini ve bir uyarı durumunda, tesisteki kişilerin yapması gerekenleri de kapsayan ve bu kişilerin maruz kalabileceği risklerin azaltılmasına yönelik düzenlemeler.

5. Harici acil durum planını hazırlamaktan sorumlu yetkililere, kaza ile ilgili erken uyarı ve bu uyarıda verilmesi gerekli bilginin içeriği ve gelişmelere bağlı olarak elde edilen daha detaylı bilginin iletilmesi için yapılacak gerekli düzenlemeler.

6. Tesisteki personelin, acil durumlarda yapması gereken görevleri konusunda eğitimleri ve bu eğitimlerin gerektiğinde acil servis hizmetleriyle koordine edilmesi için gerekli düzenlemeler.

7. Acil durumların tesis dışı etkilerini azaltıcı/düzeltilici faaliyetler için sağlanacak yardımlara ilişkin düzenlemeler.

Kısım 2: Harici acil durum planında yer alacak bilgiler

1. Acil durum prosedürlerini belirlemeye yetkili kişiler ile tesis dışındaki faaliyetlerden sorumlu olan ve koordine eden kişilerin isim ya da unvanları.

2. Acil durum uyarılarının alınmasına, alarmların ve bunların uygulanmasına ilişkin prosedürlerin hazırlanmasına yönelik düzenlemeler.

3. Harici acil durum planının uygulanması için, gerekli kaynakların koordine edilmesine ilişkin düzenlemeler.

4. Acil durumların tesis içi etkilerini azaltıcı/düzeltilici faaliyetler için, sağlanacak yardımlara ilişkin düzenlemeler.

5. Acil durumların tesis dışı etkilerini azaltıcı/düzeltilici faaliyetler için düzenlemeler.

6. Kaza ile ilgili halka gerekli bilginin sağlanması ve halkın bu durumda yapması gerekenlere ilişkin düzenlemeler.

EK-5

MADDE 17 UYARINCA KAMUYA VERİLECEK BİLGİNİN İÇERİĞİ

1. İşletmecinin adı ve kuruluşun adresi.

2. Bilgiyi veren kişinin adı ve görev unvanı.

3. Kuruluşun, bu Yönetmeliğe tabi olduğunun ve 7 nci maddede değinilen bildirim veya 11 inci maddede değinilen güvenlik raporunun yetkililere teslim edildiğinin doğrulanması.

4. Kuruluşta yürütülen faaliyetlerin kolay anlaşılabilir şekilde açıklaması.

5. Kuruluşta bulunan ve büyük bir kazaya yol açabilecek maddelerin ve müstahzarların, bilinen adlarının veya Ek-1, Bölüm 2'de yer almaları durumunda, grup isimleri veya genel tehlike sınıflandırmasının, tehlike özelliklerini gösteren işaretleri ile birlikte verilmesi.

6. İnsan ve çevre üzerindeki potansiyel etkileri de dahil olmak üzere, büyük endüstriyel kazaların doğası ile ilgili genel bilgi.

7. Büyük bir endüstriyel kaza anında, etkilenmesi muhtemel kişilerin nasıl uyarılacağı ve bilgilendirilmesinin nasıl sürdürüleceğine dair yeterli bilgi.

8. Büyük bir endüstriyel kaza anında, etkilenmesi muhtemel kişilerin yapması gereken davranışlar ve uyması gerekli hususlar ile ilgili yeterli bilgi.

9. İşletmecinin, büyük endüstriyel kazalarla başa çıkmak ve bunların etkilerini en aza indirmek için, özellikle acil servis hizmetleriyle irtibata geçmek de dahil olmak üzere, tesisdeki yeterli düzenlemeleri yapmakla yükümlü olduğunun doğrulanması.

10. Büyük endüstriyel kazanın, tesis dışındaki etkileriyle başa çıkmak için hazırlanan harici acil durum planına yapılan atıf. Bu atıf, bir kaza durumunda, acil servis hizmetlerinden gelen talimat ve isteklere yönelik işbirliği yapılması tavsiyelerini içerecektir.

11. Ulusal mevzuatta belirlenmiş olan gizlilik ilkeleri göz önünde bulundurularak, ilave bilginin nereden elde edilebileceğine dair detaylar.

EK-6

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZA BİLDİRİM KRİTERLERİ

Bu Ek'in birinci maddesi kapsamında meydana gelen herhangi bir kazanın veya 2, 3 ve 4 üncü maddelerde belirtilen kaza sonuçlarından en az birinin meydana gelmesi durumunda büyük endüstriyel kaza bildirim yapılır.

1. Tehlikeli maddelerden kaynaklanan;

Bu Yönetmeliğin Ek-1 Sütun 3'teki eşik değerinin en az %5'i ve daha fazla tehlikeli maddenin dahil olduğu herhangi bir yangın, patlama veya emisyonu (sızıntı, kaza sonucu dökülme vb.).

2. İnsana ve mala zarar:

Aşağıdaki olaylardan herhangi birine sebep olan tehlikeli bir kimyasalın dahil olduğu bir kaza;

a) Bir kişinin ölümü,

b) Kuruluş içerisinde 6 kişinin yaralanması ve her birinin en az 24 saat hastanede tutulması,

c) Kuruluş sınırları dışında en az bir kişinin yaralanması ve her bir kişinin en az 24 saat hastanede tutulması,

ç) Kuruluş sınırları dışındaki konutların hasar görmesi ve kullanılamaz durumda olması,

d) Halkın 2 saatten daha fazla süreliğine tahliye edilmesi veya evlerinden çıkma yasağı getirilmesi (kişi x saat değeri en az 500 olmalıdır),

e) 2 saatten fazla içme suyunun, elektriğin, gazın veya telefonun kesilmesi (kişi x saat değeri en az 1000 olmalıdır).

3. Çevreye verilen hasar;

3.1 Karasal habitata uzun süreli veya kalıcı hasar;

a) 0,5 ha veya daha fazla bir habitatın veya yasayla koruma altına alınan bir alanı,

b) 10 ya da daha fazla hektarlık tarım alanlarını da içeren bir habitat alanı,

3.2 Tatlısu ve deniz habitatına olan uzun süreli veya önemli hasar;

a) Nehir veya kanal boyunca olan 10 km veya daha fazla hasar,

b) Göle veya gölete olan 1 hektar veya daha fazla hasar,

c) Deltaya olan 2 hektar veya daha fazla hasar,

ç) Açık denizlere veya kıyılara olan 2 hektar veya daha fazla hasar,

d) Akifer ya da yeraltı suyuna 1 hektar ya da daha fazla alana olan önemli hasar.

4. Mala olan hasar;

a) Kuruluştaki mala olan 4 milyon TL ve üzerindeki hasar,

b) Kuruluş sınırları dışındaki mala olan 1 milyon TL ve üzerindeki hasar.